

været beskikket en advokat i medfør af bestemmelsen i § 784 (dvs. ved indgreb i meddelelshemmeligheden, observation, dataaflysning og hemmelig ransagning) for den, indgrebet er rettet mod. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis der i forbindelse med rettens afgørelse om, at der kan ske indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. § 783, stk. 1, fremlægges oplysninger, der er undtaget fra forsvarerens adgang til aktindsigt efter § 745 b.

Det foreslås i stedet, at der forud for rettens behandling beskikkes en særlig advokat for sigtede eller tiltalte, der kan varetage sigtedes eller tiltaltes interesser under behandling af spørgsmålet om undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt. Det foreslås, at advokaten beskikkes fra den særlige kreds af advokater, hvorfra der også sker beskikkelse i sager om indgreb i meddelelshemmeligheden i sager om efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, jf. § 784, stk. 2. Det bemærkes i den forbindelse, at Justitsministeriet som følge heraf vil overveje, om der kan være behov for at antage et yderligere antal advokater i medfør af denne bestemmelse.

Advokaten får i det væsentlige de samme beføjelser, som den beskikkede, særlige advokat er tillagt i sager, hvor retten skal træffe afgørelse om indgreb i meddelelshemmeligheden. Advokaten skal derfor underrettes om retsmøder, der afholdes med henblik på at træffe afgørelse efter § 745 b, og advokaten er berettiget til at få udleveret genparten af det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen eller tiltalen angår. Advokaten er berettiget til at overvære retsmøderne og til at udtale sig, og advokaten kan kære rettens afgørelse om at begrænse forsvarerens adgang til aktindsigt. Derimod skal advokaten ikke – efter at afgørelsen om, at materiale kan undtages fra forsvarerens adgang til aktindsigt, er truffet – løbende orienteres om sagens udvikling mv.

Rettens afgørelse skal efter den foreslåede bestemmelse træffes ved kendelse, hvori de konkrete omstændigheder, der begrundet fravigelsen, skal anføres. Det skal endvidere anføres i kendelsen, om undtagelsen er tidsmæssigt begrænset – f.eks. indtil domsforhandlingens begyndelse – eller om der er tale om en tidsubegrænset undtagelse af materialet. Kendelsen kan kæres til landsretten.

Ved retsmøder, der afholdes med henblik på at træffe afgørelse efter § 745 b, skal retslisten ikke indeholde oplysning om navnet på sigtede eller tiltalte, den særlig beskikkede advokat eller sagens indhold. Dette følger af bekendtgørelse nr. 811 af 28. oktober 1999 om retslistes og massemediernes aktindsigt i og opbevaring af retsbogsudskrifter og kopier af anklageskrif-

ter og retsmødebegæringer § 2, stk. 3, idet retsmødet afholdes med hjemmel i § 747. Retslisten vil således alene indeholde oplysning om tid og sted, karakteren af retsmødet (eksempelvis ”retsmøde under efterforskning”) og dommerens navn.

En fravigelse af reglerne om forsvarerens ret til aktindsigt er en indgribende foranstaltning, der kun kan anvendes, hvis det er påkrævet til varetagelse af et af de i § 745 b nævnte hensyn, og hvis fravigelsen ikke vil medføre væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes eller tiltaltes forsvar. De enkelte hensyn vægt kan ændre sig under efterforskningens forløb, ligesom betydningen for varetagelsen af sigtedes eller tiltaltes forsvar af, at forsvareren ikke kender materialet, kan ændre sig. Det er derfor væsentligt for at sikre en retfærdig rettergang, at der sker en fornyet prøvelse af spørgsmålet på et tidspunkt, hvor efterforskningen er afsluttet, og det er fastlagt, hvilke beviser der skal føres under domsforhandlingen. Er der derfor tale om, at begrænsningen i forsvarerens adgang til aktindsigt er tidsubegrænset, bør der derfor efter Justitsministeriets opfattelse ske en fornyet prøvelse af hensynenes vægt forud for domsforhandlingen. Det skal på denne måde sikres, at forsvareren (og tiltalte) ikke forholdes oplysninger, uden at dette fortsat er påkrævet af hensyn til eksempelvis fremmede magter. Den fornyede prøvelse skal også sikre, at det fortsat ikke medfører væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af forsvareren at undtage det pågældende materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt. Det skal bemærkes, at politiet naturligvis er forpligtet til, hvis politiet finder, at hensynet, der begrundede udtagelsen fra forsvarerens adgang til aktindsigt ikke længere er til stede, af egen drift at udlevere oplysningerne til forsvareren.

Det forudsættes, at politiet sørger for, når sagen er berammet til domsforhandling, at indbringe spørgsmålet om fortsat begrænsning i forsvarerens adgang til aktindsigt efter § 745 b for retten. Den særligt beskikkede advokat vil i forbindelse med rettens fornyede behandling af spørgsmålet varetage sigtedes eller tiltaltes interesser. For at undgå at en eventuel udlevering af det materiale, som forsvareren hidtil ikke har fået aktindsigt i, i almindelighed vil gøre det nødvendigt at udsætte domsforhandlingen, bør den fornyede prøvelse – afhængig af sagens kompleksitet og omfang – formentlig som hovedregel finde sted senest 4 uger før domsforhandlingens begyndelse. Hvis retten ved den fornyede prøvelse når frem til, at en undtagelse ikke længere er strengt nødvendig af hensyn til eksempelvis fremmede magter, vil forsvareren derved have mulighed for i rimelig tid inden domsforhandlin-